

VERKLARING VAN JOODSE DATA EN GEBRUIKEN:

opgeschreven door wijlen Chacham S. Rodrigues Pereira

Inleiding

Ter gelegenheid van het 300-jarig bestaan van onze Esnoga, heb ik gemeend als passend aandenken een nagelaten brief, van mijn onvergetelijke vader z.l. aan zijn kinderen, te moeten publiceren. Eigenlijk, betreft het twee ietwat verschillende brieven, welke ik in één samengevat heb. Het geheel vormt een verklaring van data en gebruiken in het Joodse jaar. Moge onderstaande uitleg tot zegen zijn!

MRP

Psalm 34: 12 - 15 : Welaan, kinderen, hoort mij aan, ik wil U de vreze Gods leren! Wie is de man, die behagen heeft in het leven, veel levensdagen wenst om geluk te zien: bewaar dan Uw tong voor wat slecht is en Uw lippen voor het spreken van onwaarheid. Mijd het kwade en doe het goede, zoek de vrede en jaag die na!

gewoon jaar שנה פשוטה heeft 353,354,355 dagen.

schrikkelj. שנה מעוברת heeft 383,384,385 dagen.

maanden Nisan, Siwan, Ab, Tiesjrie, Sjebat en Adar Riesjon hebben altijd dagen.

maanden Ijar, Tamoez, Eloel, Tebet en Adar (Sjenie) hebben altijd 29 dagen.

Sjwan en Kiesliv hebben of beiden 29, of beiden 30, of de eerste 29 en de tweede 30 dagen.

Nisan (30 dagen. Dus Ijar 2 dagen, ולאש קדש)

De maand geen תחנות

De eerste 12 dagen heten ימי הקרבנות הנשארים, dagen waarop de vorsten der 12

tribunen hun offers brachten bij de inwijding van de tabernakel, (in de Parasa)

avond vóór 14 Nisan moet men op alle plaatsen, waar in het afgelopen jaar

kan geweest zijn, zoeken naar קמץ. Men doet dat bij kaarslicht of

met elektrische lantaarn, in elk geval zo, dat er geen brandgevaar is, en zegt

naaf de Beraga: ברוך אשר קדשנו על ביעור קמץ

het zoeken zegt men: כל חמירא דאיפא ברשותי דלא חזיתייה ודלא בערתייה להוי בטיל

והשיב כעפרא דארעא de verkorte כל חמירא (zie Tefillot of Misadim)

Nisan: תענית בכורות Vastendag der eerstgeborenen.

De vasten mag gamits eten tot ongeveer een derde deel van de dag na zonsopgang,

en met zomertijd 10 uur. Een uur later moet men het nog overgebleven קמץ

verbranden of anders vernietigen. Men zegt daarna: het volledige כל חמירא

is niet verklaard: ודלא חזיתייה ודלא בערתייה ודלא חמירא ודלא חזיתייה ודלא בערתייה

Vóór die tijd kan men het nog weggeven.

De eventueel verkopen van gamits mag alleen zo gebeuren, dat het in het volledig

zit van een niet-Jood is.

De dag mag men geen חמץ eten, om 's avonds met melk smaak te kunnen eten.

De זמית voor Paas heet שמחא גדול; gewichtige Sabbat.

Gamits is al wat van een der 5 graansoorten gemaakt is en gerezen is. Dus ook

er. Men eet op Paas ook geen erwten of bonen maar mag die wel in huis bewaren

op het gamits-vaatwerk. Zeep mag men alleen gebruiken indien niet geparfumeerd.

wordt.

De vaatwerk mag gewoon gebruikt worden, evenals grzevke. Immers in waterketels.

rdewerk, gëmailleerd vaatwerk en messen, niet uit één stuk mogen niet ge-
uikt worden.

talen voorwerpen, niet gëmailleerd, die niet met het vuur in aanraking komen,
en houten voorwerpen uit één stuk

b.v. lepels en vorken, moeten gekasseerd worden door ze te overgieten met
koud water. Bakplaten, kookkachel moet gekasseerd worden door te gloeien.

Wat op het vuur gebruikt wordt, moet worden gezloeid.

" warm " " " " overgieten met koud water
" alleen koud " " " behoeft niet gekasseerd te worden.
Men begint de חגדה niet vóór nacht.

nodigheden voor Hagadáh;

4 glazen wijn (ter herinnering aan de 4 uit-
drinkingen, waarmee de verlossing beloofde:

- והוצאתי ik zal uitvoeren
- והצילתי ik zal redden
- וגאלתי ik zal verlossen
- וקחת לי לעם ik zal mij tot een volk nemen

1 in het vuur gebraden been, ter herinnering aan het Paaslam,
dat ook op het open vuur gebraden moest worden (צלי צור)

3 מצות; ook שמורים (in acht genomen) of קצירה (maaien) gebeten,
omdat daarbij al van af het maaien werd opgepast, dat er
geen water bij kwam. Bij gewone מצות eerst van het malen af
bittere kruiden [KRUIDEN].

קרור mengsel van: appels, rozijnen, noten, amandelen,
kaneel, allen vruchten, waarmee Israël vergeleken wordt, wit suiker en
wat wijn.

1 ei, ter herinnering aan het dier dat men eten kon, als het Paaslam
niet gezeeq was van het gerin.
zadys of latuw, ingedoopt in azijn, of zoutwater.

קרדח is naar het uiterlijk ter herinnering aan de klei, waarvan
met tichelbetenen maakte, en om de קרדח in te slopen.

moet de Afikomen eten vóór 12 uur. Men is gewoon die avond geen gebraden
vlees te eten.

(DIE DAN HERHAALT WORDT)
eerste dag, bij קרדח begint men met het lezen van תורה (תקון העל) והיום
EERST HET VERDANKS AAN TUSSEN DE UITTOCHT EN DE WOTGEVING. DOOR DE והיום
2e avond begint de קרדח telling, tot העיבועות. והיום והיום והיום
heeft de telling, kan men nog bij dag tellen zonder קרדח. Heeft men een
2de dag verzee ten, dan mag men dat jaar geen קרדח meer zeggen bij het tellen.
קרדח - telling heet so, omdat ook op de 2de dag והיום והיום והיום
AN DE NIEUWE GEFEST

Tamoez (יום אחד, 29 dages, dus 30 יום) 1 Day

4

Tamoez שְׁבֻעַת עָשׂוֹר בְּתַמּוּז Vastendag.

denen: Titus veroverd Jeruzalem (70 n.c.)

A postemos verbrandt een Sefer Thorah.

Mozes breekt de stenen tafelen.

Offerdienst in de tempel gestaakt.

Evenbeelden in de tempel geplaatst (afgodsbeelden).

Zeventien Tamoez.

17 Tamoez 19 Ab heet תּלְחַת דְּכַרְעוּנֵתָא 3 weken van kastidung

בֵּין הַמַּצֹּטִים Tijd tussen de ramprolle dagen.

n zegt geen שְׁהִחַיֵּנוּ en sluit geen huwelijken.

eerste Saba in die 3 weken heet	שַׁבַּת הַבִּרִי	(<table border="1"> <tr> <td>נֶפֶטְכָה</td> <td>Jeremia I & II: 1-3</td> </tr> <tr> <td>"</td> <td>" II & IV: 1-2</td> </tr> <tr> <td>"</td> <td>Jesaja I</td> </tr> </table>)	נֶפֶטְכָה	Jeremia I & II: 1-3	"	" II & IV: 1-2	"	Jesaja I
נֶפֶטְכָה	Jeremia I & II: 1-3							
"	" II & IV: 1-2							
"	Jesaja I							
tweede " " " " " "	שְׁמֵעֵנוּ							
derde " " " " " "	חֲזוֹן							

allen naar Het beginwoord

de Haftarah.

Ab (יום אחד, 29 dages, dus 30 יום) 2 dages

dat 1 Ab is het verboden vreugde te genieten; ook trekt men dan geen nieuwe kleren of schoenen aan, noch laat men die dan maken.

week, waarin 9 Ab valt eet men geen vlees en drinkt geen wijn; knipt geen haar, ard of nagels en trekt geen schone kleren aan. Ook wast men dan geen kleren.

de laatste maaltijd vóór 9 Ab eet men niet meer dan één gerecht en zorgt, men niet met 3 meerderjarige mannen eet, om geen יָמֵי טָעַם te zeggen.

Bij alles vervalt als 9 Ab op Zondag is of verschoven wordt na Saterdag
(Ein vastendag die van Saba op Zondag wordt uitgesteld heet נֶדְחָה
" " " " " " Saterdag " מְשֻׁבֵּב " נֶדְחָה (kan
מֵעַיִת וְכוּנִית אוֹתָר אַתָּר יֵשׁ)

9 Ab is verboden: eten, drinken, wassen, dragen van leren schoenen, elke inti-teit tussen man en vrouw. Bij het ochtendgebed doet men geen Talit en Tefilien n. In alle drie עֲמִידוֹתֵינוּ voegt men נֶחַם וְעֻנָּה in.

Ik op de dag na 9 Ab mag men de gehele dag geen vlees eten of wijn drinken.

redenen van 9 Ab zijn:

egen Ab.

doms koning Turnus Rufus laat de tempelberg met zout beploegen.

rote uitmoording der Joden in Spanje in 1492, ONDER FERDINAND EN ISABELLA zra's tempel⁽²⁾ verwoest door Titus.

ebucadnezar verwoest de tempel van Salomo.

ankondiging van de veertigjarige omzwerving in de woestijn.

er Kochba, de valse Messias, wordt verslagen bij Biter (135 n. d. g. j.)

*10 Ab: geen vlees eten of wijn drinken (omdat die dag de tempel nog heeft gebruikt)
Dit nuvalt als de vastendag is uitgesteld van sabbat 9 of zondag 10 Ab.
Dan mag men echter zondagavond, na de vastendag, ook geen vlees eten of wijn drinken.*

Indien שְׁבוּעָה עֶשְׂרִי בְּתַמּוֹת op Sabbath vallen, worden ze

tgesteld tot de volgende Zondag. Men noemt zo een vastendag תַּעֲנִית נִדְרָה

dat geval mag men op Maandag 11 Ab wel vlees eten, maar niet Zondagavond de 10de.

Indien תַּעֲנִית אֲחֵרֹת op Sabbath valt, wordt die dag vervroegd tot de vorige

nderdag, evenals תַּעֲנִית בְּכֹרֹת. Men noemt zo een vastendag תַּעֲנִית מִקֵּדָם

De 7 weken tussen 9 Ab en Rosj Hasjanah heten שְׁבוּעָה דְּנֹחַמְתָּא, 7 weken van troost. Men leest dan als Haftarah stukken uit Jesaja.

De Sabbath na 9 Ab heet שַׁבַּת נִחְמָה. Na de 9^e heet de maand ook מְנַחֵם

15 Ab heet טו בֶּאֱבָר, een herinneringsdag, גֵּעַן הַחֲנוּיָה

De redenen zijn:

Einde van de oorlog met de stam Benjamin (ZIE RICHTEREN, HFTST. 19 TOT EINDE)

Feest van de wijnoogst.

Die dag hield men elk jaar op met het hakken van het hout voor de offerzinnest, omdat het na die dag wormstekig werd. Men noemt daarom die dag ook:

יום תִּבְרַח, dag dat de bijl gebroken werd.

Op die dag werden door Hosea, laatste koning van het rijk Israël, de wachters afschaft, die sinds Jarobam, eerste koning, de wegen naar Jeruzalem bewaakten, at de inwoners van dat rijk niet op de drie hoofdfesten naar Jeruzalem

en gaan.

Toen werd verlof gegeven, om de lijken van de bij Bitar gesneuvelden (zie men van 9 Ab) te begraven.

Eloel (29 Dagen)

Van af 2. Eloel tot Kiepoer worden 's avonds en 's morgens סליחות gezegd, live op Sabbath en feestdagen. *vergiftigings-gebeden*

Op 29 Eloel zegt men geen תחינות. *Op 3 ELOEL.*

MA DE OCHTENDS DIENST: *התורה נדרה = OPHEFFING VAN GELOFTEN.*

Tiesjrie (30 Dagen, 2 Dagen)

1 en 2 Tiesjrie ראש השנה = NIEUWJAARS FEEST

Dat feest heet ook:

- יום הזיכרון, dag der herinnering.
- יום הדין, " van het gericht.
- יום הדין, " " " bazuingeschal.

Op de eerste avond eet men een zoete appel met honing als symbool, dat *Op Sabbath zegt men זכרון תרועה EN* het jaar gelukkig moge zijn. Men zegt daarbij: *עליון שנה טובה ומתוקה*

De moesaf moet zo mogelijk een ramshoren zijn, ter herinnering aan de *De AVONDS MOET MEN BIJ DE TIESJRIE EEN NIEUWE VAAUCHT OF EEN NIEUW KLEDINGSTUK HEBBEN OM*

rande van Izak, die op *PLAATS VAKS. ANDERS NIEMT MEN EEN* van een bok of antilope, niet van een rund of van een hert.

De moesaf wordt herhaald op: ראש השנה, Kפפור, eerste dag חג המצות *שמיני חג עצרת*

De 3 middelste ברכות van de moesaf van ראש השנה heten resp. *עמידה* van mincha wordt herhaald op Kפפור en vastendag.

- מלך, omdat daarin geïroken wordt over G. als Koning.
- זכרון, " " " " " de herinnering.
- שופר, " " " " " het bazuingeschal.

1 tot en met 10 Tiesjrie heten ימי תשובה, 10 dagen van bakering Sabbath in die dagen heet שבת תשובה.

3 Tiesjrie צום גדליה. Op die dag werd Gedalja, landvoogd der Joden na verwoesting van de eerste tempel, vermoord. Daarmee eindigde het verblijf der Joden in Palestina en werd ook de rest verhaant naar Babylonia.